

Klimarådsmøde 1

Opsamling og konklusioner

Forfatter: Teknik, Erhverv og Kultur
Revideret den 12. november 2021

Indhold

Tak for jeres deltagelse	2
Opsamling.....	3
Velkomst og oplæg	4
Velkomst v/ Anders Thingholm, formand for Teknik- og Miljøudvalget og formand for Klimarådet	4
Klimaindsatsen set i et europæisk perspektiv v/ Pernille Weiss, medlem af Europa-Parlamentet	4
FNs seneste klimarapport og samspil mellem energikilder v/ Henrik Wenzel, professor ved SDU	5
Paneldebat	6
Opsamling fra væg-afstemning	8
Opsamling på spørgeskemaer	9
Bilag 1 – Dagsorden til klimarådsmøde 1	10
Bilag 2 – Medlemmer af klimarådet	11
Bilag 3 – Præsentationer fra klimarådsmødet	12

Tak for jeres deltagelse

Vi siger endnu engang tak for jeres deltagelse på vores første klimarådsmøde tirsdag den 12. oktober 2021.

Formålet med mødet var, at vi med nogle spændende oplæg fra to af klimarådets medlemmer kunne skabe grobund for en god debat om bud på klimarådets arbejde fremover.

I vores perspektiv viser denne opsamling med al tydelighed, at formålet med mødet er opfyldt. Vi håber, I kan genkende pointer, forslag og konklusioner. Har vi glempt noget, så sig til.

Opsamlingen vil danne grundlag for både det videre arbejde med at formulere DK2020 klimahandlingsplanen og udvikle samarbejdet i klimarådet.

Det næste skridt i relation til DK2020 planen er, at denne opsamling fremlægges for Teknik- og Miljøudvalget, som skal drøfte, hvilke konkrete tiltag og sprints, vi allerede nu skal tage fat på og hvilke tiltag, der kræver lidt større forarbejdning og planlægning.

I forhold til samarbejdet i og med klimarådet oplevede vi stor vilje og lyst til at indgå i tættere samarbejder i klimarådet med hyppigere opfølgning og involvering end vi havde turde håbe på. Tak for det. Derfor vil vi i samarbejdet tillade os at involvere jer på både de mere overordnede strategiske mål og de mere konkrete indsatser og handlinger. Mere om dette senere.

Med venlig hilsen

Anders Thingholm
Formand f. Klimarådet

Brian Lebæk
Næstformand f. Klimarådet

Opsamling

Dette afsnit er et koncentrat af klimarådets første møde. Afsnittet indgår i det videre arbejde med DK2020 og vil danne baggrund for klimarådets næste møde.

Nordfyns Kommune skal handle lokalt, men se sig som en del af fællesskabet, hvor ressourcer og indsatser prioriteres der, hvor Nordfyns Kommune bidrager bedst til at opfylde de nationale klimamål.

Nordfyns Kommune skal tænke ud over kommunegrænsen og gerne internationalt, hvor kommunen gennem dialog med andre europæiske kommuner både kan inspirere andre og lade sig inspirere.

Oplæg, paneldebat og spørgeskemaer bekræfter, at Kommunalbestyrelsens klimavisionsmål er ambitiøst, men det kan opfyldes, hvis der er politisk vilje.

Følgende strategiske temaer går igen i oplæg, debat og spørgeskemaundersøgelse:

Strategiske temaer:

- Elektrificering
Alt hvad der kan elektrificeres skal elektrificeres og elektrificeringen skal understøttes af nye vedvarende energianlæg (VE). VE-anlæg kan anlægges i forbindelse med lavbundsgrunde eller andre arealer, som ikke er rentable at udnytte til fx jordbrug. Solcelleanlæg skal opføres på bygninger, hvor det er muligt. Der skal stor fokus på omstilling af transportsektoren
- Varme- og energiplanlægning
En samlet varme- og energiplan for Nordfyn er afgørende for den grønne omstilling. Udbredelse af fjernvarmen skal i den forbindelse undersøges og det veludbyggede gasnet skal udnyttes til at udbrede biogas på Nordfyn. Fx ved et ekstra biogasanlæg. Der skal udarbejdes langsigtede planer for placering af VE-anlæg.
- Affald som ressource
Brug teknologi, hvor den kan sortere og genanvende affaldet bedre, end vi kan som mennesker. Styrk dialogen med borgerne og hav også fokus på forbrug.
- Kommunikation og dialog
Der er brug for meget tydeligere kommunikation. Det er vigtigt for borgere og virksomheder at føle sig som en del af opgaven. En stærk fortælling styrker lysten til at bidrage.

Ovenstående konklusion indarbejdes som en del af DK2020 planen og Klimarådets arbejde.

Velkomst og oplæg

Velkomst v/ Anders Thingholm, formand for Teknik- og Miljøudvalget og formand for Klimarådet

"Den grønne omstilling er svær at håndtere, så borgerne, erhvervslivet og kommunen har brug for kvalificeret sparring og hjælp til at fokusere på de rette virkemidler".

Det er et meget stærkt klimaråd, vi har fået sammensat. Der har været stor opbakning hele vejen rundt, og det giver tro på, at vi sammen kan sætte endnu mere gang i den grønne omstilling på Nordfyn.

Med afsæt i kommunens klimavisionsmål blev en Nordfynsk status præsenteret ved en kort overflyvning af Nordfyns Kommune som virksomhed og Nordfyns Kommunes som geografisk område.

Der er lang vej til at reducere CO₂ udledningen med 70% i 2030 på Nordfyn, så ikke alene konkrete handlinger bliver vigtige, men samarbejdet på tværs at de tre spor; erhverv, borgere og kommune bliver afgørende for succes.

Men hvordan gør vi det? Hvordan får vi kultur og adfærd til at hænge sammen med målet? Det var blot nogle af de spørgsmål, som blev præsenteret af klimarådets formand.

Se link til præsentation i bilag 3.

Klimaindsatsen set i et europæisk perspektiv v/ Pernille Weiss, medlem af Europa-Parlamentet

"Fjern bureaukratisk lovgivning som giver grus i den grønne omstilling og tænk den grønne omstilling i samarbejde og vidensdeling med andre europæiske kommuner".

Med en høj ambition om at bygge bro til parlamentet med en fælles ambition om at arbejde sammen.

Grundlaget er EU's klimamål med en reduktion på mindst 55% i CO₂ udledning i 2030 og CO₂ neutral i 2050 - "Fit for 55".

Pernille Weiss er i spidsen for et energieffektiviseringsdirektiv.

Håber på samarbejde og hjælp til at skabe rammen for de gode løsninger med mottoet: Hvad der er sparet er tjent. Hvilke lokale ideer og løsninger findes? Hvad kan lade sig gøre i et samarbejde mellem borgere, virksomheder og kommune?

Pernille Weiss vil gerne hjælpe med at fjerne grus i maskinen/lovgivningen. Måske kan hun vise en vej. Nordfyns Kommune skal ikke bøvlle med bureaukrati. Hun har brug for input til at hjælpe med at puste til ideer og rede trådene ud.

Det er oplagt at spare på vand. Det er en ressource, og når man renser vand, kan man lave energi. Der skal ydes den rette hjælp til energieffektivisering og vandbesparelser.

Grøn omstilling er også at drive bæredygtige virksomheder og kan også skabe iværksættere. Hvordan sikrer man grøn energi til virksomhederne?

Kan det lade sig gøre at bygge bro mellem andre europæiske kommuner? Pernille Weiss vil gerne bygge bro og med stolthed være med til at skabe ringe i vandet – også uden for Danmark.

Der vil blive brug for at opdatere vores syn på kernekraft, vindmøller til havs og til lands og grøn energi i det hele taget.

Ansvar for at nå klimaaftale som alle lande kan forpligte sig til, selvom landene er forskellige.

FNs seneste klimarapport og samspil mellem energikilder v/ Henrik Wenzel, professor ved SDU

”Lad være med at se kommunerne isoleret. Alle kommunerne skal samarbejde mod det fælles mål med de ressourcer og indsatser, som kommunerne hver især kan tilbyde landet”, var én af Henriks pointer.

Nordfyn ligger på den del af kloden, hvor temperaturen allerede har passeret Paris-aftalens mål med en max stigning på 1,5 grader. Vi kan forvente mere regn og flere skybrud. Derimod vil der blive mere tørke med ørkendannelse i Sydeuropa. Der må forventes flere flygtninge pga. mangel på fødevarer.

For Nordfyn handler det om at øge el-produktionen gennem solceller og vindmøller, så mest muligt kan elektrificeres.

Det som ikke kan elektrificeres kan drives af grønne energiformer, fx biogas eller overskydende grøn el omdannet til brint via elektrolyse. CO₂ kan indfanges både fra biogasanlæg, fjernvarmeværker og direkte fra luften. CO₂ og brint kan via en kemisk proces omdannes til fx flybrændstof og plastik (Power-to-X). Nature Energy arbejder allerede med dette, og det kunne være et fyrtårn for Nordfyns Kommune og give nye arbejdspladser.

Nordfyn er en landkommune og Fyn har Danmarks bedste gasnet, så grundlaget for at udvide biogasproduktionen på Nordfyn er på plads. På Fyn skal der bruges 10 anlæg. Et af de nye anlæg kunne ligge på Nordfyn. Biogas er vigtig for virksomheder, der er afhængig af høje temperaturer. Biogassen kan drive gasturbiner, når vinden ikke blæser.

Lokalt skal Nordfyn arbejde med varmeplanlægningen, hvor de lidt større byer i landdistriktet kan have basis for at få fjernvarme eller lave lokale varmeprojekter.

Brug teknologi, hvor det kan gøre det bedre end mennesker. Fremtidens affaldssystem kræver øget sortering, men udnyt teknologien, hvor den kan sortere bedre end mennesker. Det kan den, når det fx gælder plast. Derimod skal madaffald kildesorteres, så energien kan udnyttes i biogasanlæg.

Se link til præsentation i bilag 3.

Paneldebat

Paneldebatten var en dialog med og i klimarådet og ikke en holdningsdebat mellem paneldeltagerne.

Del 1: Paneldeltagerne har ordet.

Paneldeltagerne fik hver 1 minut til at fortælle, hvad de ser som svært ved den grønne omstilling og hvorfor det er vigtigt, at kommunen, borgere og virksomheder arbejder med grøn omstilling?

Anders Thingholm: Optaget af inddragelse og kommunikation - hvordan kan vi bygge bro mellem generationer og mange individuelle holdninger?

Der kommer debat om solceller, og der er det vigtigt at få lokalbefolkningen med.

Henrik Wenzel: Vigtigt at politikerne tager beslutninger og stiller krav. Det er svært at være politiker. Oliealderen slutter ikke, fordi der kommer ny teknologi. Vi tænker meget i marked. Vi er nødt til at gøre noget, som er dyrere, så lobbyisterne får meget indflydelse. Markedet kan ikke løse det.

Morten Andersen: Alle er enige om dagsordenen. Glad for den brede opbakning. Politikerne skal lave rammerne. Solcelledebat gentager historien med vindmøller – men det kan lykkes, hvor det gode eksempel er biogasanlægget i Bogense. Det halter med enigheden, når de store beslutningen skal træffes. Sammen og ved fælles hjælp kan vi bedre håndtere usikkerhederne og den uro, de vigtige beslutninger kan skabe lokalt.

Brian Lebæk: Mange vaner skal ændres. Den teknologiske udvikling kommer. Hvordan vælger man de langsigtede og rigtige løsninger? Se klimaudfordringerne i sammenhæng i stedet for kun at se på enkelt-sager. Med den store viden, der er repræsenteret i klimarådet, har vi gode muligheder for at finde helhedsløsninger, hvor vi også trækker på ny teknologi.

Del 2: Paneldebatten - Hvad er svært ved den grønne omstilling?

Resumé af pointer fra klimarådets debat:

- Det kræver en meget stor indsats for at få folk med. Er folk ikke med dør projekterne. Brug for bedre kommunikation til lokalrådet og gerne støtte og penge.
- Brug for samarbejde med nabokommuner. Odense Fjord partnerskabet er et eksempel på samarbejde og fælles løsninger. Vi skal være dygtige til at se nye muligheder

- Prioriter arealanvendelsen. Brug ikke det bedste jord til solceller. Sammentænk fx solcelleparker og lavbundslande. Hvorfor ikke sætte solceller på offentlige bygninger i stedet for i områder, der kan laves til rekreative områder?
- Prioritér, hvad der kan løses lokalt og brug data til at beslutte, hvad der virker.
- Lav langsigtede og sammenhængende planer for de vanskelige dele af omstillingen, fx solcelleparker og vindmøller. Så undgår man måske noget af den store modstand.

Del 3 Paneldebatten – Hvilken rolle skal og vil klimarådet spille i Nordfyns Kommune?

Nordfyns Kommune har ikke før arbejdet med et klimaråd og derfor har kommunen brug for at klimarådets medlemmer er med til at forme klimarådets fremadrettede rolle.

Hvad er succeskriterierne?

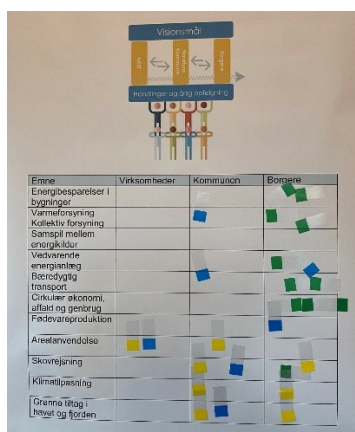
- Masser af information og kommunikation. Der skal være den klare fortælling.
- Langsigtet er godt, men korte sprint er vigtige, så vi oplever nogle succeser.
- Samarbejdsform – Der må ikke gå for lang tid mellem opsamlinger ellers løber det ud.
- Opfølgninger undervejs med fx teams hver eller hver anden måned.
- Arbejdsgrupper med opgaver mellem møderne.
- 110 m hækkeløb hvor vi fx ser, hvor vi er om fx 5 måneder. Klimarådet overvåger handlingerne.
- Vi er nødt til hver især at tage ansvar, hvor vi står. Ikke snakke for meget - gør tingene. Ikke for store prestigeprojekter. Små handlinger.
- Arbejd med det, der kan lade sig gøre.

Opsamling fra væg-afstemning

Hvad mener Klimarådet, der skal prioriteres?

Emne	Virksomheder	Kommunen	Borgere
Energibesparelser i bygninger			2
Varmeforsyning Kollektiv forsyning		1	2
Samspil mellem energikilder			
Vedvarende energianlæg		1	2
Bæredygtig transport			2
Cirkulær økonomi, affald og genbrug			3
Fødevarerproduktion			1
Arealanvendelse	2	1	
Skovrejsning		2	2
Klimatilpasning		1	1
Grønne tiltag i havet og fjorden		2	1

Opsamling på spørgeskemaer

Spørgeskemaet **Refleksioner fra Klimarådets medlemmer** blev udfyldt under mødet. Svar fra deltagere står under de enkelte spørgsmål:

Ser du Kommunalbestyrelsens klimavisionsmål for Nordfyns Kommune som område på 70% CO₂- reduktion i 2030 i forhold til 1990, som realistisk, ambitiøst eller uambitiøst?

- Umiddelbart virker det realistisk, men meget ambitiøst.
- Jeg synes det er ambitiøst, men selvfølgelig også realistisk – det er godt at være ambitiøs – det giver run i det
- Gerne mere ambitiøst
- Ambitiøst, svært at vurdere hvor langt man kan nå, men man kan komme langt
- Jeg ser klimavisionsmålet som ambitiøst, grundet at det er en landbrugskommune

Nordfyns Kommune har inddelt klimaindsatsen i tre spor. Et erhvervsspor, et borgerspor og et kommunespor. Hvilke fordele og ulemper ser du i denne opdeling?

- Gerne et grønt spor som på forslagspapiret på væggen
- Ser ud som en fornuftig opdeling. Det vigtige er, at de enkelte aktører kan se deres egen rolle
- En fordel med opdeling i tre relevante og dækkende spor, så individuelle mål/actions kan håndteres/iværksættes

Hvad ser du som den største forhindring mod at nå Kommunalbestyrelsens klimavisionsmål?

- Kommunikation med borgerne kunne godt blive bedre, da det nogle gange godt kan virke, som om at folk (kommunen) bestemmer hvad borgerne SKAL, der kunne man i stedet gøre det mere jordnært
- Bliver der afsat manpower og økonomi til det?
- Mangel på vision og tilslutning
- Et langt træk som kan miste fokus, hvis der ikke opstilles delmål

Hvilke samarbejdspartnere vurderer du som værende de vigtigste for at nå klimavisionsmålet?

- FynBus, lufthavnen og Morten Andersen
- Borgerne
- Forsyningsvirksomheder, landbrug, produktionsvirksomheder og borgergrupper
- Et godt miks af forskning/erhvervsliv og ejerskab/formidling til borgerne.

Hvilke tre fokusområder mener du Nordfyns Kommune bør sætte ekstra ind på at arbejde med de kommende to år?

- Genbrug af materialer, både i det små og store. Transport i Kommunen. Inddragelse af borgere – fx indsamling af skrald (Morud)
- Grønne områder – det giver også social bæredygtighed
- Forberede sig på en ny klimadagsorden
- 1) varmeplanlægning, 2) et biogasanlæg mere, 3) borgerinddragelse
- Energi, transport, forbrug
- Varmeforsyning, energi, samspil mellem energikilder

Dine ønsker til næste klimarådsmøde?

- Klimaændringer i det små – at inddrage befolkningen
- Mere fokus på materialeforbrug (tøj, ting og sager) – og social bæredygtighed skal også tænkes ind
- Konkrete spørgsmål og opgaver at forholde sig til
- Solcelleparker og biogasanlæg
- Gradvis konkretisering
- Status & next step

Bilag 1 – Dagsorden til klimarådsmøde 1

Dato: 12. oktober 2021

Tid: 15.00-17.00

Sted: Ditlevsdal Bisonfarm, Store 1. sal, Tokkerodvej 24, Morud

Program

15.00 Velkomst v/ Anders Thingholm

- Præsentation af Nordfyns Kommunes klimavisionsmål
- Klimarådets rolle og forslag til anbefalinger*)

15.15 Klimaindsatsen set i et europæisk perspektiv
v/ Pernille Weiss, Medlem af Europa Parlamentet

15.30 FNs seneste klimarapport og samspil mellem energikilder
v/ Henrik Wenzel, Professor, SDU Life Cycle Engineering

16.00 Kaffe, te og netværk

16.15 Paneldebat v/ Morten Andersen, Anders Thingholm, Brian Lebæk og Henrik Wenzel

16.50 Afrunding v/ Anders Thingholm

- Opsamling på klimarådets 1. møde og feedback
- Opsamling på klimarådets anbefalinger*)
- Næste skridt

17.00 Let anretning og netværk

*) I løbet af klimarådets møde vil deltagerne have mulighed for at udpege anbefalinger til kommende fokusområder i klimaindsatsen

Bilag 2 – Medlemmer af klimarådet

Pernille Weiss, Medlem af Europa Parlamentet

Morten Andersen (V), Borgmester, Nordfyns Kommune

Anders Thingholm (C), Formand for Klimarådet og formand for Teknik- og miljøudvalget

Brian Lebæk (A), Næstformand for Klimarådet og næstformand i Teknik- og miljøudvalget

Ole Taustrup Hansen (V), Medlem af Teknik- og miljøudvalget

Palle Yndgaard (V), Medlem af Teknik- og miljøudvalget

Pia Longet (F), Medlem af Teknik- og miljøudvalget

Per Olesen, Direktør for NEET

Henrik Wenzel, Professor, SDU Life Cycle Engineering

Henrik Larsen, Lokalredaktør for Fyens Stiftstidende

Henrik Fagerberg, Direktør for Scandrams A/S

Kent Nicolaisen, Direktør LKN Byg & Anlæg A/S

Carsten Hyldborg Jensen, Direktør for Fynbus

Mads Leth, Direktør for Vandcenter Syd

Hans Okholm Vejrup, Direktør for HCA Airport

Lars Iversen, Næstformand for Centrovice

Peter Lind, Direktør for Bogense Forsyning

Ole Hvelplund, Direktør for Nature Energy

Kaj Hovhave, Formand for Landdistriktsrådet

John Arnshof, Næstformand i Landdistriktsrådet

Leo Jensen, Formand for DN Nordfyn

Anna Caroline Broe, 3b Nordfyns Gymnasium

Camilla Broe Nielsen, 2a Nordfyns Gymnasium

Morten V. Pedersen, Kommunaldirektør, Nordfyns Kommune

Henrik Boesen, Direktør for Teknik, Erhverv og Kultur, Nordfyns Kommune

Louise Rasmussen, Chef for Drift

Else Marie Kristiansen, Klimakoordinator, Nordfyns Kommune

Bilag 3 – Præsentationer fra klimarådsmødet

[Anders Thingholm, Formand for Klimarådet](#) (åbner pdf)

[Henrik Wenzel, Professor SDU Life Cycle Engineering](#) (åbner pdf)